7/2568

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
A N K A R A

KAN.KAR. : 2004/7020-CS 755 — 7 HAZİRAN 2004

K O N U : Yazılı Soru Önergesi.

İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : (a) TBMM.Bşk.lığının 18.5.2004 tarihli ve KAN.KAR.MD.: A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2568-5618/19007 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlığın 21.5.2004 tarih ve B.02.0.KKG.12/106-357-7/2426 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Atilla BAŞOĞLU'nun Sayın Başbakan'a yönelttiği ve İlgi (a) üzerine İlgi (b) ile Millî Savunma Bakanlığı koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip edilen "NUSRAT Mayın Gemisine" ilişkin 7/2568 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te sunulmuştur.

Arz ederim.

M.Vecdi GÖNÜL
Millî Savunma Bakanı

EKİ :
(Soru Önergesinin Cevabı)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM.Bşk.lığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/2568

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATİLLA BAŞOĞLU TARAFINDAN VERİLEN 7/2568 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

1. 1911 yılında Kiel/Almanya'da Schiffs and Maschinenbau AG. Firması tarafından inşa edilen ve 1913 yılında Türk Deniz Kuvvetlerinde Mayın dökücü gemi olarak hizmete giren NUSRAT Mayın gemisi 19 Haziran 1957 tarihinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığının emriyle HAMİDİYE Kruvazörü ile birlikte müze olarak kullanılmak üzere Gölcük Poyraz rıhtımına kıçtan kara edilmiş ancak bütçe yetersizliği nedeniyle 22 Mayıs 1958 tarihinde hizmet dışı bırakılmıştır.

2. Hizmet dışına ayrılmasını müteakip 1962 yılına kadar Gölcük Poyraz Rıhtımında muhafaza edilen gemi aynı yıl özel sektöre satılmıştır. Yıllar içerisinde müteaddit defalar el değiştiren gemi yük taşımak üzere her yönüyle tadil edilmiş ve ismi **"Kaptan Nusret"** olarak değiştirilmiştir.

3. Yapılan tadilatlar sonucu geminin boyu uzatılmış, kıç üstüne üst bina yapılmış köprü üstü ve bacaklar sökülerek makineler değiştirilmiştir.

4. 1990 yılına kadar yük taşımak maksadı ile kullanılan gemi 14 Nisan 1990 tarihinde hatalı yükleme sonucu Mersin limanında alabora olarak batmış, yapılan uzun çalışmalar sonucu battığı yerden çıkartılan gemi, sahibi tarafından bir daha kullanılmamış ve Mersin limanında kaderine terk edilmiştir.

5. Geçen zaman içersinde Mersin limanında kalması veya söküm maksadıyla başka bir limana çekilmesi durumunda ödenmesi gereken yüksek ücretler nedeniyle; hurda geminin Deniz Kuvvetleri Komutanlığına satılarak menfaat sağlamak amacıyla gemi sahibi tarafından medya kuruluşları kullanılmaya çalışılmıştır.

6. Bir kez batan ve bir kez de batmaktan kurtarılan, omurgasından başka hiçbir orijinal aksamı ve donanımı kalmayan gemi daha sonraki tarihlerde de tarihe karşı *duygusallığı* istismar eden bazı fırsatçılar tarafından gündeme getirilerek kamuoyu yanıltılmaya çalışılmıştır.

7. Geminin son sahipleri paylarını 1997 yılında Türkiye Kızılay Derneği ile Mersin Devlet Hastanesi Sağlık ve Eğitim Vakfına hibe etmişlerdir.

8. 2000 yılında mülkiyeti Türkiye Kızılay Derneği Mersin Şubesi Başkanlığı ve Mersin Devlet Hastanesi Sağlık ve Eğitim Vakfı tarafından Kültür Bakanlığı adına İçel Valiliğine devredilen geminin ilerideki kullanımı hakkında karar verilebilmesi için 13 Ekim 2000 tarihinde İçel Valiliğinde T.C. Kültür Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında yapılan toplantı sonucu;

a. Söz konusu geminin orijinalliğinin (ismi dahil) tamamen kaybettiği, ancak %3-4 kadar (3-4 lumbuz, makine telgrafı ayağı, yaklaşık olarak 30-40 m2 makine dairesinin altına gelen kısımda perçinli saç kaplama, birkaç halat loçası) orijinal sayılabilecek kısmının kaldığı anlaşıldığı, bu orandaki orijinal kısmının tarihi bir geminin rekonstrüksiyonu için kabul edilemez düşüklükte bir oran olduğu, geminin rekonstrüksiyonunun yapılmasının tarihi açıdan değer taşımayacağı,

b. Gerek ismi, gerekse şekil ve boyut bakımından büyük değişikliklere uğradığı, malzeme açısından çok yıpranmış durumda olan geminin limanda bulunduğu konumda her an batma tehlikesi ile karşı karşıya olduğu,

c. Orijinalinden çok az miktarı kalmış olan geminin inşasının da ekonomik açıdan çok pahalıya mal olacağı,

d. Halihazırda tekne ve materyal durumu itibariyle bakım ve onarım maliyeti ile bir başka yere nakil maliyetinin çok yüksek olacağı,

e. Geminin orijinal olduğu tahmin edilen parçalarının geminin tarihçesi, Deniz Müzesi Komutanlığında bulunan eski fotoğrafları ve bir modeli ile birlikte sergilenmesinin düşünülebileceği değerlendirilmiştir.

7/2568

9. Bahse konu toplantı kararları sonucu Kültür Bakanlığı; geminin Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından incelenmesi ve uygulamaya esas olacak görüşlerin bildirilmesini 22 Mart 2001 tarihli bir yazı ile talep etmiştir.

10. Talep üzerine yapılan inceleme sonucu;

a. Müteaddit defalar el değiştiren ve geçen yıllar içerisinde sadece omurgasının bir bölümü ve birkaç parçası haricinde hiçbir orijinal aksamı ve donanımı kalmayan Nusrat Mayın Gemisinin rekonstrüksiyonunun yapılmasının mümkün olmadığı ve tarihi açıdan da değer taşımayacağı değerlendirilmiştir.

b. Kültür Bakanlığının anılan yazısında da belirtildiği şekilde, Nusrat Mayın Gemisine ait orijinal olduğu tahmin edilen perçinli baş saçların, birkaç lumbuzun, bir iki loçanın, birkaç metre posta ve omurga parçası ile makina telgrafı ayağının sökülerek geminin hurda işleminin yapılmasının uygun mütalâa edildiği Deniz Kuvvetleri Komutanlığının 30 Mart 2001 tarihli yazısı ile Genelkurmay Başkanlığına bildirilmiştir.

c. İnceleme sonucu Genelkurmay Başkanlığınca 13 Ağustos 2001 tarihli yazı ile Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne iletilmiştir.

11. Geminin hurda işlemlerinin yapılmasının Kültür Bakanlığı tarafından onaylanmasını müteakip Ekim 2001 ayı içerisinde orijinal olduğu tahmin edilen 2 adet lumbuz ile Köprü üstündeki makina telgrafı ayağı Akdeniz Bölge Komutanlığınca sökülerek İçel Kültür Müdürlüğüne teslim edilmiştir.

12. Müteakiben İçel yerel basınında çıkan haberler ve Tarsus Belediye Başkanlığının gemiyi müzeye dönüştürme talebi sonucu bahse konu gemi 21 Ocak 2002 tarihinde Kültür Bakanlığı tarafından Tarsus Belediyesine verilmiştir.

13. 10 Nisan 2002 tarihinde Tarsus Belediye Başkanlığı tarafından teslim alınan gemi Deniz Kuvvetleri Komutanlığının bilgi ve doküman (Teknik Resimler, Endaze Planı, Genel Plan, Çelik Plan ve Harici Kaplama, Üst Güverte Saç Planları, Nakliye için Parça Planı, Geminin konuşlanacağı yerdeki zemin ölçütleri, Elektrik tesisatı, Güverte Planı) desteği ile gerekli tadilatlar yapılarak müze haline getirilmiştir.

14. Tarsus Belediye Başkanlığı tarafından müze haline dönüştürülen ancak hiçbir tarihi özelliği kalmayan bahse konu gemide gerek restorasyon gerekse denizcilik gelenekleri açısından sergilenmek üzere; 2 adet TC Mayını, 2 adet H2 Mayını, 2 adet Rakkaslı Türk Mayını, 2 adet 7.92 mm Maxim makineli Tüfek, Alay Sancakları, Flandra, 3 adet Vardasilo, 2 adet Çadır tipi Tenvirat, 1 adet ışıldak Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca Tarsus Belediye Başkanlığına teslim edilmiştir.

15. 18 Mart 1915 Çanakkale Deniz Zaferinin kazanılmasında büyük rol oynayan NUSRAT Mayın Gemisinin hatırasını yaşatmak amacıyla Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından Taşkızak Tersanesinde inşa edilen **1/1 ölçekli Nusrat Mayın Gemisinin modeli** 1982 yılından itibaren Çanakkale Deniz Müzesi Komutanlığı müze park alanında özel olarak düzenlenmiş taş platformda sergilenmekte ve halkın ziyaretine açık bulundurulmaktadır.

Bu yazılı soru önergesi Sayın Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın tensipleri ile tarafımdan cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinize sunarım.

M.Vecdi GÖNÜL
Millî Savunma Bakanı